

OPETUSMINISTERIÖ

ADVANCED INTERNATIONAL CERTIFICATE
OF EDUCATION (AICE) -TUTKINTOA
SELVITTÄNEEN TYÖRYHMÄN MUISTIO

37:2002

KUVAILEHTI

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
30.9.2002

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Työryhmän muistio	
Puheenjohtaja: opetusneuvos Eero Nurminen Sihteeri: ylitarkastaja Heikki Blom		Toimeksiantaja Opetusministeriö	
		Toimielimen asettamispvm 12.12.2001	Dnro 62/043/2001
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Advanced International Certificate of Education (AICE) -tutkintoa selvittäneen työryhmän muistio.			
Julkaisun osat			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Työryhmän tehtävänä oli selvittää Advanced International Certificate of Education (AICE) -tutkinnon järjestämistarvetta ja edellytyksiä suomalaisessa lukiossa. Työryhmän tuli lisäksi selvittää tutkinnon tasoa verrattuna suomalaiseen ylioppilastutkintoon ja Suomessa järjestettäviin muihin kansainvälisiin ylioppilastutkintoihin sekä opiskelijan oikeusturvaa.</p> <p>Suomessa toteutettiin englanninkielisen ylioppilastutkinnon kokeilu neljässä lukiossa 1990-luvulla. Toimintaa ei kuitenkaan vakinaistettu. Englanninkielistä International Baccalaureate (IB) -tutkintoa järjestetään 14 lukiossa eri puolilla Suomea. Toiminta perustuu opetusministeriön myöntämään erityiseen koulutustehtävään. Kolmessa lukiossa on ryhdytty toteuttamaan Cambridgen yliopiston järjestämiä AICE-kokeita ja niihin liittyvää tutkintoa suomalaisen lukiokoulutuksen päättötutkintona.</p> <p>Työryhmä katsoo, että suomalaisen ylioppilastutkinnon kokeet ja AICE-kokeet poikkeavat siinä määrin toisistaan, että niiden vaatavuustasojen vertailu on mahdollista vain yleisellä tasolla. Työryhmän kannanotot perustuvat kokeiden vaatavuuden arviointiin. Työryhmän käsityksen mukaan AICE-kokeiden tehtävien AS-taso monissa aineissa on vaatavuudeltaan vastaava rinnastettavaan suomalaisen ylioppilastutkinnon kokeeseen ja A-tason tehtävien taso voi olla vaativampi.</p> <p>Lukiolain (muutos 478/2002) mukaan suomalaisen lukiokoulutuksen päätteeksi pannaan toimeen ylioppilastutkinto. Työryhmä katsoo, että sen lisäksi koulutuksen järjestäjä voi kuitenkin tarjota opiskelijoille myös muita tutkintoja ja kokeita, jotka ovat opiskelijoille vapaaehtoisia.</p> <p>Työryhmä katsoo, että IB-tutkinnon mukainen koulutus tarjoaa tällä hetkellä riittävässä määrin opiskelupaikkoja englanninkielisiin lukio-opintoihin. Mikäli englanninkielisen lukio-opetuksen tarve kasvaa tulevaisuudessa, opetusministeriö voi harkita aloituspaikkojen lisäämistä IB-opetukseen tai erityisen koulutustehtävän määräämistä joillekin koulutuksen järjestäjille opetukseen, jonka tavoitteena on jokin muu kansainvälisesti hyväksytty englanninkielinen tutkinto. IB-opetussuunnitelmaa toteuttavien lukioiden opiskelijavalinnassa tulee varmistaa, että myös kansainvälisen taustan omaavilla opiskelijoilla on hyvät mahdollisuudet IB-opintoihin.</p> <p>Lukiokoulutuksessa voidaan rakentaa vain sellaisia koulutus- ja tutkintoväyliä, jotka perustuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön. Koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille heidän opintomahdollisuuksistaan ja oikeuksistaan sekä opintojen antamasta kelpoisuudesta.</p>			
<p>Avainsanat (asiasanat)</p> <p>Advanced International Certificate of Education, AICE, kansainväliset tutkinnot, ylioppilastutkinto, opiskelijavalinta, korkeakoulukelpoisuus</p>			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmien muistioita 37:2002		ISSN 0359-761X	ISBN 952-442-162-3
Kokonaissivumäärä 14	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Yliopistopaino		Kustantaja opetusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare Undervisningsministeriet		Utgivningsdatum 30.9.2002	
Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Ordförande: Eero Nurminen, undervisningsråd Sekreterare: Heikki Blom, överinspektör		Typ av publikation Arbetsgruppspromemoria	
		Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet 12.12.2001	Dnr 62/043/2001
Publikation (även den finska titeln) Promemoria av en arbetsgrupp som utrett AICE-examen - Advanced International Certificate of Education (Advanced International Certificate of Education (AICE) -tutkintoa selvittäneen työryhmän muistio)			
Publikationens delar Promemoria			
<p>Sammandrag</p> <p>Arbetsgruppen skulle utreda behovet av och förutsättningarna för att ordna AICE-examen - Advanced International Certificate of Education i det finländska gymnasiet. Arbetsgruppen skulle också utreda nivån på denna examen jämfört med den finländska studentexamen och andra internationella studentexamen som ordnas i Finland samt de studerandes rättsskydd.</p> <p>Ett försök med en engelskspråkig studentexamen genomfördes i Finland i fyra gymnasier på 1990-talet. Verksamheten blev dock inte ordinarie. Den engelskspråkiga International Baccalaureate (IB)-examen ordnas i 14 gymnasier i olika delar av Finland. Verksamheten baserar sig på att undervisningsministeriet beviljat tillstånd för en särskild utbildningsuppgift. Tre gymnasier har infört AICE-prov som ordnas av Cambridge universitet och påföljande examen som slutexamen i den finländska gymnasieutbildningen.</p> <p>Arbetsgruppen anser att proven i den finländska studentexamen och AICE-proven skiljer sig så mycket från varandra att det är möjligt att jämföra kravnivåerna enbart på generell nivå. Arbetsgruppens ställningstaganden bygger på bedömningar av provkraven. Enligt arbetsgruppens uppfattning motsvarar nivån, AS-Level, på uppgifterna i AICE-proven i många ämnen kravnivån i jämförda prov i den finska studentexamen och kravnivån på uppgifterna på A-Level kan vara högre.</p> <p>Enligt gymnasielagen (ändr. 478/2002) avslutas gymnasieutbildningen med studentexamen. Därtill kan utbildningsanordnaren dock även erbjuda de studerande andra examina och prov som är frivilliga för de studerande, anser arbetsgruppen.</p> <p>Arbetsgruppen anser att utbildningen för en IB-examen för tillfället ger ett tillräckligt antal engelska gymnasieplatser. Om behovet av gymnasieundervisning på engelska i framtiden ökar, kan undervisningsministeriet överväga en ökning av nybörjarplatserna i IB-undervisningen eller förordnade av en särskild utbildningsuppgift för utbildningsanordnare som ger undervisning för en annan internationellt godkänd engelskspråkig examen. Antagningen av studerande i de gymnasier som följer läroplanen för IB-undervisning bör tillförsäkra också studerande med internationell bakgrund goda möjligheter till IB-studier.</p> <p>För gymnasieutbildningen kan bara sådana utbildningsvägar och examina struktureras som grundar sig på gällande lagstiftning. Utbildningsanordnaren skall informera de studerande om deras studiemöjligheter och rättigheter samt om den behörighet studierna ger.</p>			
Nyckelord Advanced International Certificate of Education, AICE, internationella examina, studentexamen, antagning av studerande, högskolebehörighet			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 37:2002		ISSN 0359-761X	ISBN 952-442-162-3
Sidoantal 14	Språk Finska	Pris	Sekretessgrad Offentlig
Distribution Universitetstryckeriet		Förlag Undervisningsministeriet	

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 12.12.2001 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää Advanced International Certificate of Education (AICE) -tutkinnon järjestämistarvetta ja edellytyksiä suomalaisessa lukiossa. Työryhmän tuli lisäksi selvittää tutkinnon tasoa verrattuna suomalaiseen ylioppilastutkintoon ja Suomessa järjestettäviin muihin kansainvälisiin ylioppilastutkintoihin sekä opiskelijan oikeusturvaa.

Työryhmän puheenjohtajaksi opetusministeriö kutsui opetusneuvos Eero Nurmisen opetusministeriöstä sekä jäseniksi pääsihteeri Anneli Romanin ylioppilastutkintolautakunnasta, ylitarkastaja Iris Patosalmen opetusministeriöstä, opetusneuvos Jorma Kauppisen ja ylitarkastaja Heikki Blomin opetushallituksesta ja opetustoimenjohtaja Maija Daavittilan Espoon kaupungin suomenkielisestä koulutuskeskuksesta. Työryhmä valitsi varapuheenjohtajaksi opetusneuvos Jorma Kauppisen. Työryhmän sihteerinä toimi ylitarkastaja Heikki Blom.

Työryhmän tuli saada työnsä päätökseen 30.3.2002. Opetusministeriö myönsi työryhmälle jatkoaikaa syyskuun 2002 loppuun.

Työryhmä on kokoontunut 11 kertaa ja kuullut asiantuntijoina rehtori Harri Rinta-ahoa Etelä-Tapiolan lukiosta, rehtori Antti Jokipiitä ja lehtori Leslie Hydeä Eiran aikuislukiosta, apulaisrehtori Marianne Ekholm-Ekebomia Kulosaaren yhteiskoulusta ja lainsäädäntöneuvos Matti Lahtista opetusministeriöstä. Työryhmä on pyytänyt tietoja Helsingin yliopistolta, Teknilliseltä korkeakoululta ja Cambridgen yliopistolta.

Saatuun työnsä päätökseen työryhmä jättää kunnioittavasti muistionsa opetusministeriölle.

Helsingissä 30.9.2002

Eero Nurminen

Jorma Kauppinen

Anneli Roman

Maija Daavittila

Iiris Patosalmi

Heikki Blom

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	1
2. AICE-TUTKINTO JA SEN JÄRJESTÄMISTARVE.....	1
2.1 Toiminnan ja tutkinnon syntyhistoria	1
2.2 Tutkinnon rakenne ja opetussuunnitelma.....	2
2.3 Vieraskielisten lukio-opiskelijoiden lukumäärä Suomessa.....	3
2.4 AICE-tutkinnon asema yliopistojen opiskelijavalinnoissa	4
3. AICE-TUTKINNON JÄRJESTÄMINEN SUOMALAISSA KOULUISSA	5
3.1 Opiskelijavalinta.....	5
3.2 Opiskelijamäärät ja suoritettut tutkinnot.....	6
3.3 Koulutuksen organisointi	6
3.4 Tutkintomaksut.....	7
4. SUOMALAISEN YLIOPPILASTUTKINNON JA AICE-TUTKINNON KOKEIDEN VAATIVUUSTASOVERTAILUA	7
4.1 Ylioppilastutkintolautakunnan arvio	7
4.2 Oppilaitosten opettajien arviot	9
5. TYÖRYHMÄN EHDOTUKSET	11
5.1 Kokeiden tasojen vertaaminen	11
5.2 AICE-kokeiden ja -tutkinnon järjestämisedellytykset ja opiskelijan oikeusturva	12
5.3 AICE-kokeiden ja -tutkinnon järjestämistarve.....	13
LÄHTEET	14

1. JOHDANTO

Opetusministeriö asetti 12.12.2001 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää Advanced International Certificate of Education (AICE) -tutkinnon järjestämistarvetta ja edellytyksiä suomalaisessa lukiossa. Työryhmän tuli lisäksi selvittää tutkinnon tasoa verrattuna suomalaiseen ylioppilastutkintoon ja Suomessa järjestettäviin muihin kansainvälisiin ylioppilastutkintoihin sekä opiskelijan oikeusturvaa.

Lukiolain (muutos 478/2002) 18 §:n mukaan lukiokoulutuksen päätteeksi pannaan toimeen ylioppilastutkinto. Tutkinnon avulla selvitetään, ovatko opiskelijat omaksuneet lukion opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot sekä saavuttaneet lukiokoulutuksen tavoitteiden mukaisen riittävän kypsyys. Ylioppilastutkinnon suorittaminen tuottaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden. Muiden toisen asteen yleissivistävän koulutuksen tutkintojen tuottamasta kelpoisuudesta on määritelty ylioppilastutkintoasetuksen (1000/94) 22 §:ssä. Sen mukaan ne lukion opiskelijat, jotka opiskelevat International Baccalaureate –tutkintoon tai Reifeprüfung –tutkintoon johtavan opetusjärjestelmän mukaisesti, osallistuvat ensisijaisesti International Baccalaureate –tutkintoon tai Reifeprüfung –tutkintoon. Molempien tutkintojen osalta on opetusministeriö suorittanut vertailua suomalaiseen ylioppilastutkintoon. Edellä olevat tutkinnot sekä Eurooppa-koulujen eurooppalaisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tuottavat samat oikeudet kuin suomalaisen ylioppilastutkinnon suorittaminen.

Ylioppilastutkinnon yleiseksi kehittämiseksi tutkinto voidaan lukiolain 18 §:n mukaisesti panna toimeen kokeilutarkoituksessa kyseisen lain 1 momentissa säädetystä poiketen. Poikkeamisesta kokeilussa annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Lukiolain (629/98) mukaan oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä, jollei se vaaranna hänen mahdollisuuttaan seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai oppilaitoksessa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kuin edellä mainitulla kielellä.

2. AICE-TUTKINTO JA SEN JÄRJESTÄMISTARVE

2.1 Toiminnan ja tutkinnon syntyhistoria

Suomessa voidaan kansainvälisinä ylioppilastutkintoina suorittaa International Baccalaureate (IB) sekä Reifeprüfung (RP). IB-tutkinto järjestetään 14 lukiossa eri puolilla Suomea. Näistä lukioista viisi sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Saksalainen RP-tutkinto järjestetään Helsingin saksalaisessa koulussa. Lisäksi Euroopan Unionin virkamiesten lapsille tarkoitetuissa Eurooppa-kouluissa järjestetään European Baccalaureate (EB) –tutkintoa. Eurooppa-kouluja ei ole Suomessa.

Suomalaisen ylioppilastutkinnon suorittamista englannin kielellä kokeiltiin Eiran aikuislukiossa, Etelä-Tapiolan lukiossa, Kulosaaren yhteiskoulussa ja Englantilaisessa koulussa 1990-luvulla. Kokeilun päätyttyä vuonna 1998 kokeilutoimintaa ei vakinaistettu. Kolmessa koulussa oli kuitenkin jo valmiuksia ja tarvetta englanninkielisen opetuksen järjestämiseen, jolloin niissä päätettiin ryhtyä toteuttamaan Advanced International Certificate of Education (AICE) -tutkintoa.

AICE-tutkintoa ja siihen johtavaa koulutusta järjestetään monissa eri maissa Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja Australiassa. Kokeita on järjestetty 99 maassa. AICE-kokeiden A-taso on tunnustettu monissa yliopistoissa, sen sijaan suhtautuminen AS-tason kokeisiin vaihtelee yliopistoittain.

2.2 Tutkinnon rakenne ja opetussuunnitelma

Advanced International Certificate of Education (AICE) -tutkinto on Cambridgen yliopiston kansainvälinen yliopisto-opintoja edeltävä tutkinto, joka perustuu kaksivuotiseen opetusohjelmaan. Tutkinto on kehitetty 1990-luvulla International General Certificate of Secondary Education (IGCSE) tutkinnosta. Tutkinnon järjestää Cambridgen yliopiston alainen tutkintolautakunta UCLES (University of Cambridge Local Examination Syndicate) yhteistyössä sen alaisen kansainvälisen tutkinto-osaston CIE:n (Cambridge International Examinations) kanssa.

Cambridgen yliopiston kansainvälisiä kokeita tarjotaan kolmentasoisina:

- IGCSE-tasoa (International General Certificate of Secondary Education) tarjotaan yleensä yläasteikäisille, 15–16-vuotiaille.
- GCE AS-tasoa (General Certificate of Education AS-level) tarjotaan lukioikäisille. Tähän koetasoon suositellaan opiskeltavan 200 opetustunnin laajuiset (noin 6 kurssia) opinnot.
- GCE A-taso (General Certificate of Education A-level), johon suositeltujen opintojen laajuus on 400 opetustuntia (noin 11 kurssia).

Opiskelija voi suorittaa yksittäisiä kokeita. Mikäli opiskelijalla on vähintään kuusi suorituspistettä, hän saa myös AICE-tutkintotodistuksen (diploma). Tutkintoon vaaditaan lisäksi, että jokainen koe on suoritettu vähintään arvosanalla E. Kokeiden arvosana-asteikko on A:sta E:hen, jossa A on korkein ja E matalin arvosana. Lisäksi on myös hylätty suoritus F (fail). Tutkinto voidaan koota eri koeyhdistelmin. Kokeita tarjotaan kolmentasoisina: vaativin on A-tason koe, jonka laajuus on kaksi suorituspistettä, AS-tason kokeen laajuus on yhden suorituspisteen ja vähiten vaativa on ns. puolen suorituspisteen laajuinen koe.

Seuraavat koeyhdistelmät ovat mahdollisia AICE-tutkinnon suorittamisessa:

A-level	AS-level	AICE:n puolikoe
3		
2	2	
1	1	2
1	4	
	3	2
	6	
	5	2

Tutkinto voidaan suorittaa esimerkiksi kolmella A-laajuisella kokeella tai kuudella AS-laajuisella kokeella tai viidellä AS-laajuisella ja kahdella ns. AICE:n puolikokeella. Tutkintoaineet (mikäli opiskelija aikoo suorittaa koko tutkinnon) tulee valita siten, että jokaisesta seuraavista aineryhmistä on ainakin yksi koe mukana:

- matematiikka ja luonnontieteet
- kielet
- humanistiset aineet ja taiteet

Kevään kokeet järjestetään touko–kesäkuussa ja syksyn kokeet loka–marraskuussa. Kokeita on mahdollista arvioida myös oppilaitoksissa, mutta se edellyttää arvioitsijoilta UCLES:n koulutusta. Suomalaisten oppilaitosten kaikki kokeet lähetetään arvioitavaksi Englantiin. Kuitenkin esimerkiksi Kulosaaren yhteiskoulussa AS-Art and Design-kokeen arvioi ensin oma taideopettaja ja sen jälkeen koko materiaali lähetetään Englantiin.

Oppiaineiden opetussuunnitelmissa ilmaistaan tavoitteet (aims) ja arvioinnin kohteet (assessment objectives). Sen lisäksi opetussuunnitelmallisena tukimateriaalina ovat ns. standardit eri oppiaineiden kokeiden arviointia varten sekä niihin liittyviä vastausesimerkkejä. UCLES ei tarkasti määrää, kuinka ja millä keinoin opetus tulee antaa, joskin se suosittelee määrätyn opetustuntimäärään toteuttamista. Opetussuunnitelma-ajattelun lähtökohtana on brittiläinen opetussuunnitelmahistoria. Tämä näkyy esimerkiksi sisällöllisinä painotuseroina verrattuna suomalaisen lukion opetussuunnitelmaan. AICE:n mukaiset oppimäärät ovat määriteltynä ainakin seuraavissa oppiaineissa joko A- tai AS-tasoisina:

Matematiikka ja luonnontieteet:

- biologia, kemia, tietokone, muotoilu ja teknologia, ympäristötieteet, matematiikka, jatkomatematiikka, korkeampi matematiikka, geometria ja matemaattinen piirtäminen, psykologia, fysiikka, ajattelun taidot

Kielet:

- afrikaans, arabia, kiina, englantia, ranska, espanja ensimmäisen kielenä, espanja, portugali ensimmäisenä kielenä, portugali, saksa, hindi, marathi, tamil, telegu, urdu

Taiteet ja humanistiset aineet:

- kirjanpitolaskenta, Arabian kirjallisuus, taide ja muotoilu, liike-elämä, Kiinan kirjallisuus, uskonnonopetus, pukeutuminen ja tekstiilit, taloustieto, ravintotietousopinnot, Ranskan kirjallisuus, yleisopinnot (general paper), maantieto, Saksan kirjallisuus, hindun kirjallisuus, historia, islaminopinnot, englannin kieli ja kirjallisuus, marathien kirjallisuus, Portugalin kirjallisuus, musiikki, psykologia, sosiologia, Espanjan kirjallisuus, tamilien kirjallisuus, telegujen kirjallisuus, urdujen kirjallisuus, ajattelun taidot.

Neljäntenä ryhmänä on tutkimusprojekti. Oppilaitoksella on lisäksi mahdollisuus hakea vahvistusta eräiden oppiaineiden, esimerkiksi kansallisten kielten, oppimäärille.

2.3 Vieraskielisten lukio-opiskelijoiden lukumäärä Suomessa

Työryhmä on kartoittanut lukio-opiskelijoiden lukumäärää eri kieliryhmien mukaan voidakseen arvioida englanninkielisen lukiokoulutuksen tarvetta. Muita kieliä kuin suomea tai ruot-

sia äidinkielenään puhuvia lukio-opiskelijoita oli vuoden 2000 tilastotietojen mukaan runsaat 2300. Suurin ryhmä suomen ja ruotsin jälkeen oli venäjä, jota puhuvia oli 842 ja neljänneksi suurin oli viro, jota puhuvia oli 288. Englantia äidinkielenään puhuvia oli lukio-opiskelijoista 177.

Taulukko 1. Lukio-opiskelijat äidinkielen mukaan v. 2000

Opiskelijan äidinkieli	Opiskelijoita
suomi	121 284
ruotsi	6 366
venäjä	842
viro	288
englanti	177
vietnam	135
somali	127
saksa	100
muita yhteensä	713
Yhteensä	130 032

Lähde: Tilastokeskus

Työryhmän käsityksen mukaan AICE-tutkinnon suorittaminen edellyttää opiskelijalta äidinkielenomaista osaamista englannin kielessä, jolloin nimenomaan englantia äidinkielenään puhuvat ovat tutkinnon potentiaalinen suorittajaryhmä. Sen lisäksi pitkään englanninkielisessä kulttuuri- tai koulutusympäristössä opiskelleet muodostavat toisen mahdollisen opiskelijaryhmän. Tätä ryhmää kuitenkin pienentää mahdollisuus suorittaa IB-tutkinto. IB-tutkinnon mukaisen opinto-ohjelman aloittajia on vuosittain koko maassa noin 300, joista pääkaupunkiseudulla noin 130. IB-tutkinnon mukaista opinto-ohjelmaa suorittavia opiskelijoita on koko maassa lähes 1000. Suurin osa heistä on suomen- tai ruotsinkielisiä.

Ylioppilastutkintoon osallistuneita kokelaita, joiden äidinkieli ei ollut suomi, ruotsi tai saame oli keväällä 2001 yhteensä 587 ja syksyllä 2001 485. Lukuja tarkasteltaessa on otettava huomioon, että sama opiskelija voi olla kokelaana sekä syksyllä että keväällä.

2.4 AICE-tutkinnon asema yliopistojen opiskelijavalinnoissa

AICE-tutkinto suomalaisten yliopistojen opiskelijavalinnoissa ei ole kovin tunnettu eikä yliopistoihin ole työryhmän saamien tietojen mukaan toistaiseksi juuri hakeutunut AICE-tutkinnon suorittaneita. Työryhmä kysyi asiaa Helsingin yliopistolta ja Teknilliseltä korkeakoululta. Vasta nyt kun tutkintoja on ryhdytty tarjoamaan myös muutamissa suomalaisissa lukioissa, ensimmäisten AICE-tutkinnon suorittaneiden tai tutkintoa suorittavien hakijoiden kiinnostus suomalaisiin yliopistoihin hakeutumisesta on virinnyt. Samassa yhteydessä on myös oltu kiinnostuneita tutkinnon asemasta suhteessa suomalaiseen ylioppilastutkintoon ja kansainvälisiin ylioppilastutkintoihin.

AICE-tutkinnolla ei ole nykyisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti samaa asemaa kuin suomalaisella ylioppilastutkinnolla tai International Baccalaureate-, Reifeprüfung- tai European Baccalaureate-tutkinnolla, eikä tutkinto myöskään anna korkeakoulukelpoisuutta suomalaisiin yliopistoihin. Yliopistot voivat hyväksyä AICE-tutkinnon suorittaneen, mikäli ne katsovat hakijalla muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet.

3. AICE-TUTKINNON JÄRJESTÄMINEN SUOMALAISISSA KOULUISSA

Seuraavassa on kuvattu AICE-tutkinnon järjestämiskäytäntöjä Eiran aikuislukiossa, Etelä-Tapiolan lukiossa ja Kulosaaren yhteiskoulussa. Eroja on oppilaitosten välillä opiskelijavalinnassa ja hakijoiden testaamisessa sekä AICE-tutkinnon mukaisen opetuksen sisällyttämisessä suomalaisen lukion opetussuunnitelmaan, opiskelijan mahdollisuuksissa valita AICE-kokeen taso, suomalaisen lukion koko oppimäärän suorittamisvaatimuksissa ennen AICE-tutkintotodistuksen saamista ja opiskelijan tutkintomaksuissa.

3.1 Opiskelijavalinta

Oppilaitosten opiskelijavalintakäytännöt poikkeavat toisistaan. Eiran aikuislukiossa AICE-linjan pääsykokeessa ovat englannin, matematiikan, suomen kielen ja luonnontieteiden osiot. Englannin kielen koe sisältää sanastoa, luetun ymmärtämistä, ajattelua ja kirjoittamista testattavat osat. Opiskelemaan valittujen on suoritettava englannin kielen koe hyväksytysti. Luonnontieteellisiä aineita, matematiikkaa ja kaupallisia aineita aloittavilta edellytetään matematiikan ja luonnontieteiden pääsykoeosion hyväksyty suoritus. Tietojenkäsittelyä opiskelemaan haluaville järjestetään myöhemmin loogisen ajattelun testi. Lisäksi kaikilla lukioon ilmoittautuneilla on mahdollisuus opiskella AICE-opetussuunnitelmaan kuuluvilla kursseilla. Kurseille ilmoittautuvilta edellytetään vähintään peruskoulun englannin kielen arvosanaa 8 tai muuta näyttöä. Ulkomailta tulevien opiskelijoiden kielitausta vaihtelee äidinkielenään englantia puhuvista kielellistä tukea tarvitseviin.

Kulosaaren yhteiskoulussa opiskelijoita ei ole valittu lukion aloitusvaiheessa erikseen AICE-tutkinnon mukaiseen opetukseen. Opetukseen valituilta ei edellytetä erillisiä testejä vaan kaikki hakijat osallistuvat englannin kielen kokeeseen. AICE-tutkintoon tähtääviltä opiskelijoilta edellytetään sujuvaa englannin kielen taitoa (erityisesti kirjallista taitoa). Aloittavien opiskelijoiden hyvä kielitaito ilmenee englannin kielen kokeessa.

Etelä-Tapiolan lukion AICE-tutkinto koostuu kuudesta kokeesta. Opiskelijat ovat hakeneet erikseen AICE-linjalle. Oppilaitos on halunnut varmistua, että kyseisen tutkinnon suorittajia on riittävästi ja että heidän englannin kielen taitonsa on riittävän hyvä. Kolmas syy on se, että AICE-kurssien opetus alkaa heti ensimmäisenä opiskeluvuotena. Jokaisen on osallistuttava testiin, jossa testataan lähinnä kielitaitoa. Opiskelijavalinta tapahtuu pääsääntöisesti yhteishaulla, jolloin opiskelija saa puolet pisteistään pääsykokeesta ja toisen puolen lukuaineiden keskiarvosta. Opiskelijoilta edellytetään erittäin hyvää englannin kielen taitoa koska englanti on pakollinen aine, ja opetus tapahtuu englannin kielellä.

3.2 Opiskelijamäärät ja suoritettut tutkinnot

Ensimmäiset AICE-opiskelijat aloittivat Eiran aikuislukiossa syksyllä 1999. Kolme heistä suoritti tutkinnon kahdessa vuodessa eli keväällä 2001, viisi kahdessa ja puolessa vuodessa eli syksyllä 2001. Keväällä 2002 tutkintonsa sai valmiiksi viisi. Kulosaaren yhteiskoulussa ensimmäiset AICE-tutkintoon tähtäävät opiskelijaryhmät aloittivat lukio-opintonsa syksyllä 1999 ja he osallistuivat ensimmäisen kerran tutkintoon kesällä 2002. Etelä-Tapiolassa ensimmäiset opiskelijat aloittivat elokuussa 2001 ja ensimmäiset AICE-testit ovat toukokuussa 2003 Arts and Business studies-aineissa.

	AICE-opiskelijoita		
	Eiran aikuislukio	Kulosaaren yhteiskoulu	Etelä-Tapiolan lukio
Opiskelijamäärä lukuvuonna 2001-2002	118	15	44
Uusia opiskelijoita syksyllä 2002	50	10	27

Tiedot perustuvat koulujen omiin ilmoituksiin.

3.3 Koulutuksen organisointi

Suomalaisen lukion oppimäärä suoritetaan Eiran aikuislukiossa aikuisten oppimäärän ja Kulosaaren yhteiskoulussa sekä Etelä-Tapiolan lukiossa nuorten oppimäärän mukaan. Kaikissa kolmessa lukiossa on käytössä AICE-tutkinnon mukainen opetussuunnitelma (Cambridge Examination Syndicaten laatima) joko erillisenä tai rakennettuna suomalaisen lukion oppimäärän sisään. Oppilaitokset ovat päätyneet erilaisiin ratkaisuihin myös sen suhteen, edellyttävätkö ne AICE-tutkinnon suorittajilta myös suomalaisen lukion oppimäärän.

Eiran aikuislukiossa suomalaisen lukion oppimäärän suorittaminen ei ole edellytys AICE-tutkintotodistuksen saamiseen, koska tutkinnon myöntää Cambridgen yliopisto. AICE-tutkinnon opiskelijat valmistautuvat myös suomalaiseen ylioppilastutkintoon, ja he voivat suorittaa sen tai jopa molemmat tutkinnot. Suomalaiseen ylioppilastutkintoon tähtäävät opiskelijat voivat opiskella myös AICE-kursseja ja täydentää lukio-opintojaan AICE-opetussuunnitelman tarjoamilla oppiaineilla. Valmistuneista on toistaiseksi vain kaksi suorittanut suomalaisen lukion oppimäärän. Eiran aikuislukio toteuttaa AICE:n mukaista opetussuunnitelmaa lukion opetussuunnitelman rinnalla. Lukion kaikki pakolliset kurssit äidinkieltä ja ruotsia lukuun ottamatta sisältyvät myös AICE:n opetussuunnitelmaan sellaisinaan. Osa valinnaisista ja syventävistä kursseista vastaa suoraan lukion kursseja, osassa aineista taas koko AICE:n oppimäärä vastaa lukion oppimäärää, vaikka sisällöt eivät kaikilla kursseilla noudatakaan samaa järjestystä. AICE-opetussuunnitelma tarjoaa lisäksi aineita ja kursseja, jotka eivät sisälly lukion pakolliseen oppimäärään. Näitä ovat esimerkiksi sosiologia, tietojenkäsittely, ympäristötiede ja syventävät englannin kurssit. Nämä kurssit voidaan laskea lukion valinnaisiksi kursseiksi. AICE:n oppimäärän kursseille voi osallistua myös suomenkielinen opiskelija, jonka kielitaito riittää englanninkieliseen opiskeluun. Koulu järjestää valitsemissaan aineissa kaikki AICE-tutkintoon tähtäävät kurssit. Lukuvuonna 2001 – 02 oli 110 kurssia. Lukion kaikki opiskelijat voivat halutessaan osallistua AICE-kursseille, jotka he katsovat sopivan heidän opinto-ohjelmaansa.

Kulosaaren yhteiskoulussa on AICE:n mukainen opetussuunnitelma nivelletty suomalaisen lukion opetussuunnitelman sisään. Koulu tarjoaa suomalaisen opetussuunnitelman mukaiset kurssit ja sen lisäksi täydentäviä syventäviä ja soveltavia AICE-tutkintoon valmentavia kursseja. AICE-tutkintoon tähtäävät opiskelijat eivät opiskele omina ryhminään. Myös muut opiskelijat voivat osallistua AICE:n kursseille. Suomalaisen opetussuunnitelman mukaisten kursseiden lisäksi on laadittu 16 erityisesti AS- ja A-kokeisiin valmistavaa kurssia. Opiskelijat suorittavat aina myös suomalaisen lukion koko oppimäärän. Heidän on valittava enemmän kuin 75 kurssia selviytyäkseen varsinkin AICE:n A-tason kokeista. AICE-tutkintoa tavoittelevat opiskelijat voivat valita lukio-opintojensa päätteeksi myös suomalaisen ylioppilastutkinnon tai molemmat. Järjestys on kuitenkin yleensä se, että ensin suoritetaan suomalainen ylioppilastutkinto.

Etelä-Tapiolan lukiossa kaikkien opiskelijoiden on suoritettava suomalaisen lukion pakolliset kurssit. AICE-kursseilla voidaan korvata osin suomalaisen lukion oppimäärän syventävät kurssit ja kaikki soveltavat kurssit. AICE:n tutkintotodistusta ei anneta opiskelijalle, ennen kuin lukion oppimäärä eli vähintään 75 kurssia on suoritettu. Opiskelijat voivat myös suorittaa molemmat tutkinnot tai vain toisen niistä niin halutessaan. Opiskelijat työskentelevät pääosin omana ryhmänään etenkin AICE-kursseilla. Opiskelijoilla on kuitenkin mahdollisuus valita mitä tahansa kursseja Etelä-Tapiolan suomenkielisen lukion puolelta. Suomenkielisillä opiskelijoilla on myös mahdollisuus ottaa AICE-kursseja tai englanninkielisiä kursseja. Tämä ei kuitenkaan merkitse erityisiä lisäkustannuksia, koska opiskelijoiden täytyy joka tapauksessa suorittaa 75 kurssia.

3.4 Tutkintomaksut

Oppilaitosten ilmoittamat opiskelijakohtaiset kokonaiskustannukset AICE-tutkinnosta vaihtelevat 200 eurosta 270 euroon. Eiran aikuislukiossa AICE-tutkinnon maksut ovat noin 270 euroa (hajautettu tutkinto 352 euroa), Kulosaaren yhteiskoulussa 200 euroa ja Etelä-Tapiolan lukiossa noin 230 euroa.

4. SUOMALAISEN YLIOPPILASTUTKINNON JA AICE-TUTKINNON KOKEIDEN VAATIVUUSTASOVERTAILUA

4.1 Ylioppilastutkintolautakunnan arvio

Työryhmä pyysi ylioppilastutkintolautakunnalta lausunnon AICE-tutkinnon ja suomalaisen ylioppilastutkinnon AS-tason kokeiden vastaavuuksista seuraavissa oppiaineissa: englanti, saksa, ranska, matematiikka, historia, fysiikka, kemia ja maantiede. Lautakunta totesi, että vertailujen tekeminen on ollut vaikeaa, koska AICE-kokeiden rakenne ja erilaiset vaikeustasot eivät selkeästi ilmene lautakunnan käytettävissä olleesta aineistosta, ja kokeita voi suorittaa monin eri tavoin.

Englannin kielen (full credit) koe on kaksituntinen, jonka aikana kokelaat kirjoittavat 500-700 sanan pituisen esseen vastaamalla asetettuun kysymykseen. Tarkoituksena on mitata englannin kielen taitoa äidinkielenä. Englannin kielen ja kirjallisuuden koe on myös kaksituntinen, jonka aikana kokelas kirjoittaa 600-900 sanan esseen. Koe jakaantuu fiktiiviseen ja argumentatiiviseen osaan. Kyseessä on äidinkielen koe.

Ranskan kielen koe on rakenteeltaan erilainen kuin suomalaisen ylioppilastutkinnon kieliko-
keet. Se perustuu erilaiseen näkemykseen opetuksen tavoitteista ja testauksesta. Miltei kaikis-
sa AICE-kokeen osioissa testataan kielen ymmärtämistä tuottamisen avulla. Kokeessa mita-
taan sekä suoritusten sisältöä että niiden kielellistä muotoa. Se sisältää myös suullisen ilmai-
sun. Koe on melko vaativa ja vain parhaat suomalaiset A-ranskan lukeneet selviytyisivät siitä.

Saksan kielen kokeesta on arvioitu vain tekstin ymmärtämisen ja tuottamisen osioita. AICE-
kokeen pohjatekstit ovat suomalaisen ylioppilastutkinnon A-saksan tekstejä lyhyempiä. Vai-
keudeltaan ne ovat samantasoisia. Tiivistelmien laatiminen on käytössä molempien tutkinto-
jen kokeissa. Sanastoa testataan parafrasein, joka testausmuotona ei ole meillä käytössä. Kir-
joitelman pituusvaatimus on 250-400 sanaa eli pitempi kuin meillä.

Matematiikassa on arvioitu kahta koetta: Advanced Subsidiary Mathematics, jota on verrattu
suomalaiseen matematiikan lyhyen oppimäärän kokeeseen ja A Level Mathematics tai Ad-
vanced Subsidiary Higher Mathematics, joka vastannee lähinnä matematiikan pitkän oppi-
määrän koetta. AICE:n AS-tason koe muodostuu Pure Mathematics 1 –kokeesta (tehtäviä 11
ja kokeen kesto 105 minuuttia), jonka lisänä voi olla Mechanics 1 tai vaihtoehtoisesti Statis-
tics 1 (tehtäviä 7 ja kokeen kesto 75 minuuttia). A-tason koe muodostuu useasta osakokeesta,
eikä niiden tehtävissä ole valinnaisuutta. Kokeissa on perusmatematiikkaa, tilastotiedettä ja
todennäköisyyslaskentaa sekä mekaniikkaa. AICE-kokeet matematiikassa näyttäisivät olevan
suomalaisia kokeita tiukempia: aikaa on vähän, valinnaisuutta ei ole, eikä aivan helppoja teh-
täviä ole. AICE-kokeissa voidaan kuitenkin jättää osa tehtävistä käsittelemättä ja yltää kor-
keimpaan arvosanaan. Näyttää ilmeiseltä, että alempiin arvosanoihin vaaditaan suomalaisissa
kokeissa vähemmän kuin AICE:ssa.

Historian koetehtävät ovat aihepiiriltään suomalaisen ylioppilastutkinnon kokeita suppeampia,
koska kysymykset käsittelevät ainoastaan 1800-1900 –lukujen poliittista historiaa. Suomalai-
sen tutkinnon tehtävät ovat sekä ajallisesti että aihepiiriltään paljon AICE:n tehtäviä laajempia
ja käsittävät myös yhteiskuntaopin tehtäviä. Kysymystyyppiltään AICE-tutkinnon tehtävät
muistuttavat osin ylioppilastutkinnon vastaavia. Kysymyksenasettelultaan AICE-tutkinnon
tehtävät kohdentuvat analyyttisesti tarkasti rajattuun poliittisen historian ongelmaan ja edel-
lyttävät syvällistä aihepiirin hallintaa ja myös pitkälle menevää lähdedokumenttien vertailua.
Tältä osin ne muistuttavat enemmän suomalaisissa korkeakouluissa järjestettäviä pääsykokei-
ta kuin ylioppilastutkintokoetta. Ylioppilaskoe mittaa enemmän kokelaiden yleissivistystä ja
laajojen kurssiaineistojen hallintaa. Kokonaisuutena AICE-tutkinnon tehtävät vastaavat huo-
nosti suomalaisen ylioppilastutkinnon kokeiden tasoa.

AICE-tutkinnon AS- ja A-tasot eivät selvästi ilmene fysiikan koemateriaaleista. Ensimmäise-
nä AICE:n fysiikan kokeessa on tunnin kestävä monivalintakoe. Toinen molemmille tasoille
yhteinen koe koostuu sekä sanallisista että laskennallisista tehtävistä. Samoin molemmille
tasolle on yhteistä opiskelijoilta edellytettävät laboratoriomittaukset, jotka puuttuvat koko-
naan suomalaisesta tutkinnosta. Vaativampaan tasoon kuulunee edellä olevien lisäksi joko
laboratoriomittaus- tai laskentakoe. AICE-tutkinnon fysiikan kokeessa ei ole lainkaan vaativia
tiedon jäsentämistä ja synteesiä edellyttäviä esseetehtäviä kuten ovat suomalaisen tutkinnon
jokeritehtävät. AICE:n helpomman tason kokeet eivät vaativuudeltaan täysin vastaa suoma-
laista ylioppilastutkinnon fysiikan koetta, kun taas vaativamman tason kokeiden vastaavuuden
voi katsoa toteutuvan huolimatta kokeiden erilaisesta luonteesta.

Kemiassa AICE-kokeisiin kuuluu myös laboratorioissa suoritettu osio, jota ei ole suomalaisessa ylioppilastutkinnossa. Vuonna 2000 pidetyt kirjalliset kokeet vastaavat vaatimustasoltaan suomalaista ylioppilastutkintoa, ja syksyn 2000 koe on jopa vaativampi, koska siinä kysytään eräitä sellaisia asioita, jotka eivät kuulu suomalaiseen opetussuunnitelmaan.

Maantiedon kokeiden sisältöalueet poikkeavat jossain määrin toisistaan. AICE-koetehtävät painottuvat suomalaista ylioppilastutkinnon maantiedon koetta enemmän Case Study-tyyppiseen tarkasteluun. Vastaavasti suomalaisessa maantiedon kokeessa painotetaan enemmän globaaleja kysymyksiä.

Seuraavassa on tiivistetty arvioita AICE:n AS-tason kokeiden vastaavuuksista suomalaiseen ylioppilastutkintoon. Arviot ovat yleistäviä:

AICE	Suomalainen ylioppilastutkinto
englanti (full credit)	Verrattava äidinkielen kokeeseen, joten vaativampi kuin A-englannin koe
englannin kieli ja kirjallisuus	Verrattava äidinkielen kokeeseen
saksa (AS-taso)	Vähintään yhtä vaativa tai vaativampi kuin A-saksan koe
ranska (AS-taso)	Vähintään yhtä vaativa tai vaativampi kuin A-ranskan koe
matematiikka:	
* AS-taso	Vähintään yhtä vaativa tai vaativampi kuin lyhyen matematiikan koe
* A-taso	Vähintään yhtä vaativa tai vaativampi kuin pitkän matematiikan koe
historia (AS-taso)	Luonteeltaan erityyppinen ja painottuu toisin kuin historian osio, osittain vaativa
fysiikka	
* AS-taso	Ei vastaa vaativuudeltaan pitkän fysiikan (1+7 kurssia) osiota
* A-taso	Vastaa vaativuudeltaan fysiikan koetta huolimatta kokeiden erilaisesta luonteesta
kemia (AS-taso)	Vastaa kemian osion vaatimustasoa
maantiede (AS-taso)	Ei aivan yhtä vaativa kuin maantiedon osio

4.2 Oppilaitosten opettajien arviot

Seuraavassa on tiivistetty myös koulujen opettajien arvioita AICE:n ja ylioppilastutkinnon kokeiden vastaavuuksista.

Eiran aikuiskoulutuksen opettajien arvio

Oppilaitoksen opettajien palautteen mukaan molemmissa tutkinnoissa oli sellaisia alueita, jotka olivat juuri niillä osa-alueilla vaativampia kuin verrokkitutkinto. Vaativuuserot muodostuivat mm. erilaisista opetussuunnitelmien ja kokeiden painoalueista. Vaativuustasovertailun

ovat tehneet opettajat, jotka ovat opettaneet sekä lukion oppimäärään että AICE-opetussuunnitelmaan kuuluvia kursseja.

Oppiaine	AS-tason koe	A-tason koe
biologia	yhtä vaikea	vaikeampi
psykologia	yhtä vaikea	vaikeampi
lyhyt matematiikka	yhtä vaikea	vaikeampi
historia	yhtä vaikea	vaikeampi
suomi toisena kielenä	helpompi	

Kulosaaren yhteiskoulun opettajien arvio

Arvio AICE-kokeissa menestymisestä kaikissa aineissa ei perustu pelkästään tietämykseen, vaan myös ymmärrykseen, taitoihin ja kykyyn tehdä käytännön tutkimusta (tutkimusongelman asettaminen, käytännön toimet, tulosten arviointi) eli mukana on paljon soveltavia kysymyksiä (paljon enemmän kuin suomalaisessa tutkinossa).

Oppiaine	AS-tason koe	A-tason koe
psykologia	yhtä vaikea	vaikeampi
matematiikka -pitkä	helpompi/ yhtä vaikea	vaikeampi
-lyhyt	vaikeampi	vaikeampi
historia	yhtä vaikea	vaikeampi
biologia	yhtä vaikea	vaikeampi
maantiede	yhtä vaikea	vaikeampi
fysiikka	yhtä vaikea	vaikeampi
englanti	vaikeampi	vaikeampi
ranska	yhtä vaikea	vaikeampi (edellyttää hyviä tietoja Ranskan kirjallisuudessa)

Etelä-Tapiolan lukion opettajien arvio

Molemmat tutkinnot ovat vaativia, joskin eri tavoin. Ylioppilastutkinnon kysymykset testaavat yleensä laajaa sisältömäärää. Ylioppilastutkinto on kielipainotteinen. AICE-kokeiden pääpaino on taidoilla käyttää ja soveltaa tietoa. AICE-tutkinto tarjoaa enemmän mahdollisuuksia

luonnontieteissä. Niissä on myös käytännön kokeita. AICE-kokeiden kesto vaihtelee erityisesti reaaliaineissa. Historia on ajallisesti vaativin. Tilanne on tavallaan sama myös ylioppilastutkinnossa, mikäli oppilas vastaa tehtäviin useamman kuin yhden aineen alueelta. AICE-tutkinnon kokeille on varattu huomattavasti vähemmän aikaa kuin ylioppilastutkinnossa. Tämä korottaa vaatimustasoa. Alimmat hyväksymisrajat ovat jonkin verran korkeammat AICE-tutkinnon AS-tasolla kuin ylioppilastutkinnossa. Kaikki A-tason kokeet ovat vaativampia kuin suomalainen ylioppilastutkinto. AS-tason kokeet ovat vähintään yhtä vaativia tai jotkut jopa vaativampia kuin ylioppilastutkinnon kokeet.

5. TYÖRYHMÄN EHDOTUKSET

5.1 Kokeiden tasojen vertaaminen

Ylioppilastutkinto ja AICE-tutkinto ovat sisällöltään ja rakenteeltaan toisistaan poikkeavia. Suomalainen ylioppilastutkinto edellytetään suoritettavaksi kokonaisuutena, mutta AICE-tutkinto sen sijaan muodostuu yksittäisten kokeiden antamasta lisäarvosta kokelaalle, jos hänen koesuoritustensa laajuus on vähintään kuusi suorituspistettä. Suorituspisteet voidaan koota monin eri tavoin, kuten esimerkiksi suorittamalla vain kolme A-tasoista koetta tai suorittamalla kuusi AS-tasoista koetta. International Baccalaureate, Reifeprüfung ja European Baccalaureate -tutkinnot ovat suomalaisen ylioppilastutkinnon tavoin tutkintokokonaisuuksia, jotka kokelaisten tulee suorittaa.

Ylioppilastutkinnon tehtävänä on selvittää, ovatko opiskelijat omaksuneet lukion opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot sekä saavuttaneet lukiokoulutuksen tavoitteiden mukaisen riittävän kypsytyden. Tutkinnon menestyksellinen suorittaminen tuottaa yleisen korkeakoulukelpoisuuden Suomessa sekä sen lisäksi kansainvälisten sopimusten perusteella myös monissa muissa Euroopan maissa. AICE-kokeiden lähtökohta on sertifioida opiskelijoiden yliopistokelpoisuus opiskelijan suorittamissa kokeissa. Tämä sertifikaatti hyväksytään Englannin ohella myös monien muiden maiden yliopistojen opiskelijavalinnoissa. International Baccalaureate, Reifeprüfung sekä European Baccalaureate -tutkinnon suorittaminen tuottavat samat oikeudet kuin suomalaisen ylioppilastutkinnon suorittaminen. Muiden ulkomaisten tutkintojen osalta ei Suomessa ole olemassa säännöksiä.

Työryhmä on AICE-tutkinnon tasoa arvioidessaan nojautunut ylioppilastutkintolautakunnan tekemään kokeiden vaativuuksien vertailuun. Arviointi on tehty ainoastaan koekysymysten ja tehtävien osalta. Arvioitavat kokeet olivat pääasiassa AS-tasoisia. Yleinen arvio oli, että AS-kokeet vastaavat vaativuudeltaan monilta osin kyseisen oppiaineen suomalaista koetta, mutta ne painottuvat usein opetussuunnitelmalliselta sisältöalueeltaan sekä koetehtävärakenteeltaan ja -tyypiltään eritavoin kuin ylioppilastutkinto. Eräissä lausunnoissa tuotiin esille se, että AICE-kokeet ovat lähempänä yliopistojen kokeita kuin suomalaisen ylioppilastutkinnon koetta.

Työryhmä on hyödyntänyt myös oppilaitosten opettajien antamia arviointeja kokeiden vaativuuksien vastaavuuksista. Oppilaitosten opettajien näkemys oli se, että molemmissa tutkinnoissa olevissa kokeissa oli sellaisia alueita, jotka olivat vaativampia kuin verrokkitutkinnon vastaava koe. Vaativuuserot muodostuivat mm. erilaisista opetussuunnitelmien ja kokeiden painoalueista sekä testimenetelmistä ja arviointiasteikoista. Vaativuudeltaan AS-tason kokeita pidettiin yleisemmin ylioppilastutkinnon kokeiden tasoisina, mutta A-tason kokeita vaativampina.

Työryhmä ei ole voinut vertailla AICE-tutkintoa ja ylioppilastutkintoa toisiinsa johtuen tutkintojen erilaisista rakenteista ja sisällöistä sekä niihin johtavista erilaisista ja eripituisista opinto-ohjelmista.

Työryhmä katsoo saamiensa selvitysten mukaan, että AICE-tutkinnon ja ylioppilastutkinnon kokeet poikkeavat siinä määrin toisistaan, että niiden vaativuustason vertailu on mahdollista vain yleisellä tasolla. Työryhmän kannanotto perustuu ainoastaan kokeiden vaativuuden arviointiin. Työryhmän käsityksen mukaan AICE-kokeiden tehtävien AS-taso monissa aineissa on vaativuudeltaan vastaava verrattuna suomalaisen ylioppilastutkinnon kokeeseen ja A-tason tehtävien taso voi olla jopa vaativampi.

5.2 AICE-kokeiden ja -tutkinnon järjestämisedellytykset ja opiskelijan oikeusturva

AICE -tutkintoa on järjestetty kahdessa nuorten ja yhdessä aikuisten opetussuunnitelmaa toteuttavassa oppilaitoksessa. Oppilaitosten käytännön opetusjärjestelyt ovat poikenneet toisistaan. Toisaalla on edellytetty koko AICE-tutkinnon sekä siihen liittyen myös lukion oppimäärän suorittamista, kun taas toisaalla opiskelija on voinut suorittaa haluamansa määrän AICE-kokeita ja päättää lukion oppimäärän opinnot haluamassaan vaiheessa ja saada todistuksen AICE-kokeista/tutkinnosta. AICE-tutkinnon opetussuunnitelma on rakennettu oppilaitoksissa suomalaisen lukion oppimäärän sisälle pääasiassa oppilaitoskohtaisiksi syventäviksi ja soveltaviksi kurseiksi. Suomalaisen lukion opetussuunnitelman suuri valinnaisuus mahdollistaa tällaisen opetuksen järjestämisen.

Ylioppilastutkinnon korvaaminen muilla tutkinnoilla, kuten esimerkiksi AICE-tutkinnolla, ei ole mahdollista voimassa olevien säännösten perusteella ilman valtioneuvoston asetusta. Mikäli jokin koulutuksenjärjestäjä haluaa tarjota opiskelijoille muita tutkintoja kuin suomalaisen ylioppilastutkinnon, tulee näiden tutkintojen olla opiskelijoille vapaaehtoisia ja ne voidaan suorittaa suomalaisen ylioppilastutkinnon lisäksi.

Sellaiset muutokset, jotka koskevat lukion oppimäärään liittyvän ylioppilastutkinnon kehittämistä, tapahtuvat kokeiluina, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Koulutuksen järjestäjä voi hakea opetusministeriöltä myös muutosta koulutuksen järjestämislupaan erityisen koulutustehtävän saamiseksi. Opetusministeriö on myöntänyt erityisen koulutustehtävän International Baccalaureate ja Reifeprüfung -tutkintoihin johtavaan opetussuunnitelmaan.

Lukion oppimäärää tulee mitata suomalaisella ylioppilastutkinnolla.

Työryhmä katsoo, että lukion oppimäärästä voidaan poiketa ainoastaan opetusministeriön myöntämällä erityisellä koulutustehtävällä.

Koulutuksen järjestäjällä on vastuu opiskelijan oikeusturvan toteutumisesta. Opiskelijoille ei tule rakentaa sellaisia koulutus- ja tutkintoväyliä, jotka eivät ole lainmukaisia. Opiskelijoille tulee tiedottaa heidän opintomahdollisuuksistaan ja oikeuksistaan sekä tutkintojen antamista kelpoisuuksista.

5.3 AICE-kokeiden ja -tutkinnon järjestämistarve

Arvioidessaan AICE-kokeiden ja -tutkinnon järjestämistarvetta työryhmä on kiinnittänyt huomiota suomalaisen koulujärjestelmän kehittämistavoitteisiin, englanninkielisen opetuksen määrälliseen tarpeeseen ja sen nykyisiin opiskelumahdollisuuksiin.

Valtioneuvoston hyväksymän koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman vuosille 1999-2004 mukaan lukiokoulutusta vahvistetaan yleissivistävänä, ylioppilastutkintoon johtavana ja jatko-opintoihin valmentavana koulutusmuotona. Valtioneuvosto korostaa kansainvälistä yhteistyötä sen eri tasoilla. Uusien kansainvälisten ylioppilastutkintojen käyttöä suomalaisten tutkintojen rinnalla ei kuitenkaan esitetä toteutettavaksi.

Suomessa on tällä hetkellä mahdollisuus suorittaa IB-tutkinto 14 lukiossa. Valmistava luokka mukaan lukien opiskelijoita on yhteensä noin 1000. Englannin äidinkielen ilmoittaneita opiskelijoita on suomalaisessa lukiossa alle 200. Muita kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia on lukiossa runsaat 2000. Heistä ylioppilastutkintoon on osallistunut keväisin vajaa 600 opiskelijaa.

Työryhmä katsoo, että IB-tutkinnon mukainen koulutus tarjoaa tällä hetkellä riittävässä määrin opiskelupaikkoja englanninkielisiin lukio-opintoihin. Mikäli englanninkielisen lukio-opetuksen tarve kasvaa tulevaisuudessa, opetusministeriö voi harkita aloituspaikkojen lisäämistä IB-opetukseen tai erityisen koulutus-tehtävän määräämistä joillekin koulutuksenjärjestäjille opetukseen, jonka tavoitteena on jokin muu kansainvälisesti hyväksytty englanninkielinen tutkinto. IB-opetussuunnitelmaa toteuttavien lukioiden opiskelijavalinnassa tulee varmistaa, että myös kansainvälisen taustan omaavilla opiskelijoilla on hyvät mahdollisuudet IB-opintoihin.

LÄHTEET

<http://www.cie.org.uk>

<http://www.ocr.org.uk/develop/index.htm>

European Baccalaureate (EB), International Baccalaureate (IB), ja Reifeprüfung sekä Advanced Placement Program yliopistojen opiskelijavalinnoissa. Opetusministeriön koulutus- ja tiedepolitiikan osaston julkaisusarja. Helsinki 1998.

Kansainvälinen ylioppilastutkinto (IB) –työryhmän muistio. Opetusministeriön työryhmien muistioita 1990:9.

Reifeprüfung-tutkinto korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Opetusministeriön työryhmien muistioita 12:2001.

Eiran aikuislukion, Kulosaaren yhteiskoulun ja Etelä-Tapiolan lukion raportit työryhmälle keväällä 2002.

Tilastokeskuksen toimittamat tiedot lukio-opiskelijoista heidän kotikielensä mukaan.

Koulutus ja tutkimus vuosina 1999 - 2004. Kehittämissuunnitelma 29.12.1999. Opetusministeriö.

Ylioppilastutkintoon osallistuneet, syksyn 2001 ja kevään 2002 tiedot. Ylioppilastutkintolautakunta.

Ylioppilastutkintolautakunnan lausunto opetusministeriölle AICE-tutkinnon vaativuudesta verrattuna suomalaisen ylioppilastutkinnon vaatimuksiin. 30.5.2002.